

ESS – ett riskfyllt forskningsprojekt

Linda Birkedal

Ordförande för Lunds Naturskyddsförening

linda.birkedal@snf.se

Lunds Naturskyddsförening

- Natur- och miljöorganisation
- 3000 medlemmar
- I höst 30 programpunkter
- 9 arbetsgrupper – en om ESS

Ny kunskap...

- är spännande, intressant och viktig för samhället

Men...

- är inte värd vilka risker som helst

ESS - risker och miljökonsekvenser

- Kvicksilver eller bly
- Markanvändning
- Strålning
- Energiförsörjning

Utfasningsämnen

- Ozonnedbrytande, hormonstörande m.fl.
- Särskilt farliga metaller
  - Kvikksilver, kadmium och bly
  - Föreningar där dessa ämnen ingår

Bioackumulerande ämnen

- Kemiskt ämne vars upptagningshastighet i en organism påtagligt överstiger dess utsöndringshastighet.
- Alla bioackumulerande ämnen bör betraktas som farliga.
- Bly och kvicksilver är bioackumulerande

Kvicksilver är farligt

- Nervsystemet
- Hjärt-kärlsystemet
- Immunsystemet
- Reproduktionssystemet
- Njurarna

Internationellt arbete

- Sverige driver avveckling inom EU
  - REACH
- Sverige driver avveckling i FN
  - Johannesburg 2002

Hur mycket kvicksilver?

- Mellan 20 och 60 ton
- 40 ton motsvarar 20 miljoner febertermometrar
- Över 50 ton klassas som Seveso-anläggning

Bly är farligt

- Nervsystemet
- Intellectuell prestationsförmåga
- Fosterskador
- Hjärt- och kärlsjukdomar

Markanvändning

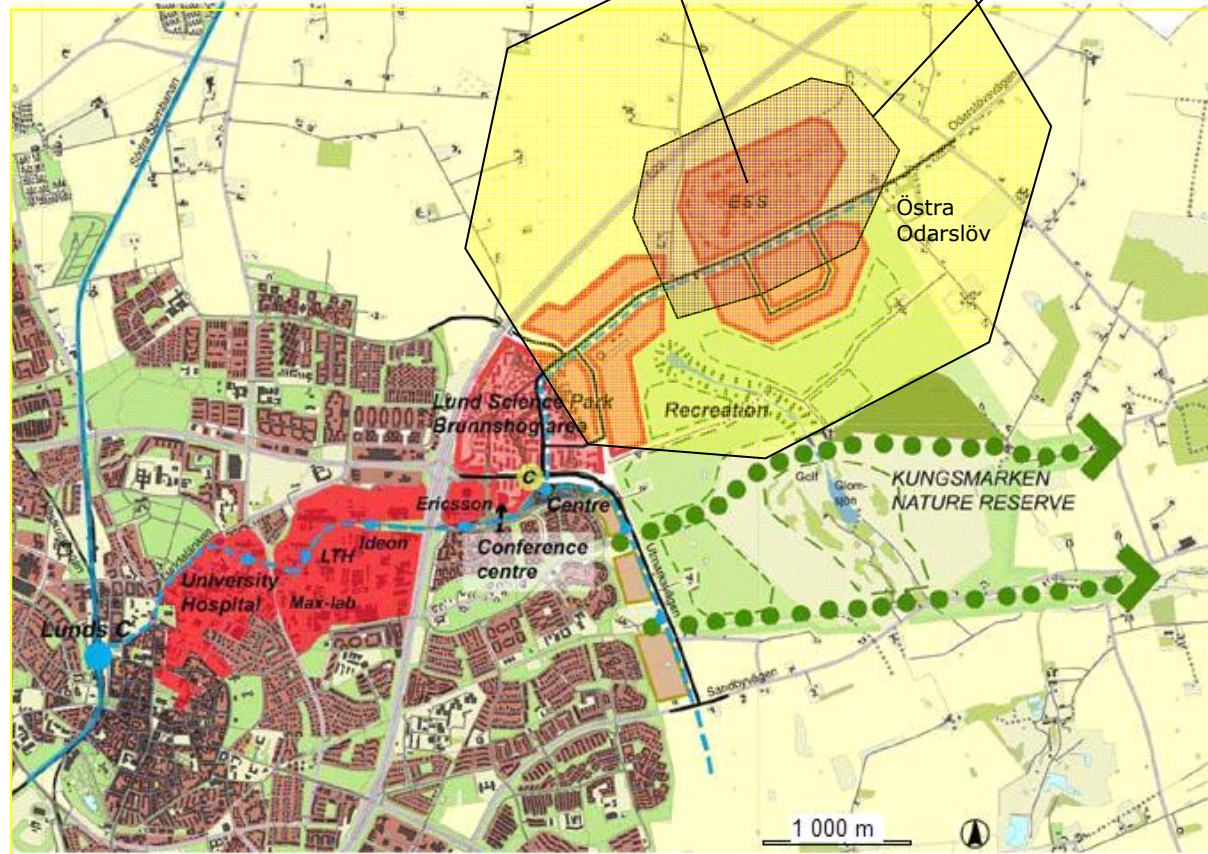

- 220 - 250 ha?
- SNS 1,4 km säkerhetszon
- Kungsmarken
- Bördig jordbruksmark
- Tätbefolkat område

Säkerhetszon?

ESS

Expansionszon

Strålning

- Avfallets halveringstid 3000 år
- Bland annat radioaktivt jod bildas
- Nuvarande konstruktion ger för höga strålningsdoser utanför anläggningen

Energiförsörjning

- Effekttoppar på 60-150 MW
- Kylbehov – fjärrvärmenätets kapacitet överskattat?
- Koldioxidneutralt – men är det verkligen detta vi vill prioritera den förnybara energin till?

Miljöprövning

- Miljöbalken
- Strålskyddslagen
- Plan- och bygglagen
Samtliga innebär MKB

- Regeringsprövning

Miljökonsekvensbeskrivning - MKB

- Alternativ ska beskrivas – i detta fall i andra länder
- Worst case beskrivs
- Vi bör vara delaktiga
- Danmark bör få ha synpunkter

Vad innebär en olycka?

- Vätgasexplosion
  - Radioaktivt kvicksilvermoln
  - Sanering oerhört kostsam
  - Mycket långvariga konsekvenser
  - Hela öresundsregionen kan drabbas

Utbytesprincipen

- Miljöbalken - byt ut farliga ämnen mot mindre farliga
- Volfram är mindre farligt
- Används som neutronkälla idag

Oberoende prövning?

- Regeringen har redan lovat miljarder
- Lunds kommun ger pengar till marknadsföring

Sammanfattning

- Kvicksilver och bly för farligt
- Marken används bättre till annat
- Strålningsrisker för höga
- Energibehovet miljömässigt ohållbart